

РЕШЕНИЕ

№ 5168

гр. София, 12.08.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 51 състав,
в публично заседание на 13.07.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Анета Юргакиева

при участието на секретаря Светла Гечева, като разгледа дело номер **3269** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във връзка с чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/.

Образувано е по жалба на Р. М. М. от [населено място] срещу Решение № 1040-21-292/12.03.2021 г. на директора на ТП на НОИ С.-град, с което е потвърдено Разпореждане № О-21-999-00-[ЕГН] от 29.03.2018 г. на Ръководителя по изплащането на обезщетенията и помощите, с което е отказано изплащането на парично обезщетение за отглеждане на малко дете по чл. 53 КСО с начална дата 08.01.2017 г.

С изложени доводи за незаконосъобразност на решението с жалбата се иска отмяна на оспорения акт поради нарушение на материалния закон и несъответствие с целта на закона. Поддържа се, че в хода на административното производство безспорно е бил установен и доказан факта, че жалбоподателката е имала повече от 12 месеца трудов, респективно осигурителен стаж, изискуем за отпускане на обезщетение за отглеждане на малко дете, както и че за периода 2016 г. – 2017 г. същата няма задължения за осигурителни вноски. Сочи се, че считано от 01.01.2016 г. е избрала да бъде осигурена за осигурения риск „Общо заболяване и майчинство“, като промяната е заявена пред НАП от упълномощен представител по надлежен начин и в срока, предвиден в Наредбата за общественото осигуряване на самоосигуряващите се лица и българските граждани на работа в чужбина, а именно до края на януари на текущата година. Поддържа се, че след изтичане на срока от 410 дни жалбоподателката е поискала да ѝ бъде отпуснато обезщетение за отглеждане на дете до 2 – годишна възраст, като се

изразява несъгласие с мотивите на административния орган. Поддържа се, че липсата на отработен ден не изключва правния ефект от заявената промяна в осигуряването, доколкото изискването за отработен ден не е регламентирано в КСО. Напротив, ако осигуреното лице във временна неработоспособност отговаря на законовите изисквания за осигурителен стаж и подаде заявление за промяна във вида на осигуряване в определения срок до края на януари на текущата година, след изтичане на срока на временна неработоспособност заявлението автоматично пораждало правното си действие. С изложените подробни мотиви, включително и чрез позоваване на съдебна практика, жалбоподателката моли за отмяна на оспореното решение.

В съдебно заседание жалбоподателката не се явява, като с депозирана молба излага становище по хода на делото и по същество.

Ответникът - директора на ТП на НОИ С.-град, представляван от юрк. Б., в съдебно заседание и в депозирана писмена защита поддържа становище за неоснователност на жалбата и моли същата да бъде отхвърлена. Заявява претенция за присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Съдът, след като се запозна с жалбата и доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, установи следното:

Жалбоподателката Р. М. М. е представила в ТП на НОИ С. – [населено място] – приложение № 10 за изплащане на парично обезщетение за отглеждане на малко дете по чл. 53 КСО, с начална дата 08.01.2017 г. /л. 102/.

Във връзка с преценка на правото на парично обезщетение по представеното Удостоверение – приложение № 10 е била извършена проверка в информационната система на НОИ, при която било установено, че Р. М. М. е регистрирана като собственик на „365 дни“ Е., ЕИК[ЕИК], считано от 06.12.2013 г., като е заявила, че ще се осигурява за инвалидност поради общо заболяване, старост и за смърт. Установено е също така, че жалбоподателката е била във временна неработоспособност поради бременност и раждане за периода 25.11.2015 г. до 07.01.2017 г.

За изплащане на паричното обезщетение по реда на Наредбата за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване жалбоподателката е представила в ТП на НОИ С.-град следните документи: приложение № 9 към болничен лист № Е20151271778 /л. 91/ за периода 25.11.2015 г. до 08.01.2016 г. с причина бременност; приложение № 9 към б.л. Е2015127806 за периода 09.01.2016 г. до 10.01.2016 г. с причина бременност /л.84-85/; приложение № 9 към б.л. Е20154206265 за периода 11.01.2016 г. до 21.02.2016 г. /л.86-87/; приложение № 9 към б.л. Е2016 4800955 за периода 22.02.2016 г. до 07.04.2016 г. с причина майчинство /л.88-89/; приложение № 10 към молба-декларация за остатък от 410 дни по чл. 50, ал. 1, и чл. 51 КСО, с начална дата 08.04.2016 г.

След извършена преценка на правото на парично обезщетение по посочените болнични листове и молба-декларация, били издадени пет броя разпореждания за отказ за изплащане на парично обезщетение, тъй като било установено, че лицето не е осигурено за риска общо заболяване и майчинство към датата на настъпването му – 25.11.2015 г., като разпорежданията не били обжалвани.

Било установено също така, че на 06.01.2016 г. жалбоподателката е подала декларация ОКд-5, с която е заявила промяна във вида осигуряване, считано от 01.01.2016 г. Установено е, че подадените данни по чл. 5, ал. 4 КСО в Р. за периода 01.01.2016 г. до 08.01.2017 г. са без нито един отработен ден с осигурителен доход, за който се дължат

осигурителни вноски, като за целия период са подадени единствено дни във временна неработоспособност.

На основание чл. 40, ал. 1 КСО и §1, т. 3 от ДР на КСО е било постановено от Ръководителя по изплащането на обезщетенията и помощите Разпореждане № О-21-999-00-[ЕГН]/29.03.2018 г., с което е отказано изплащане на парично обезщетение за отглеждане на малко дете по чл. 53 КСО /л.27/, с начална дата 08.01.2017 г. по съображения, че лицето не е било осигурено за риска общо заболяване и майчинство.

Разпореждането е било обжалвано с жалба вх. № 1012-21-344/24.02.2021 г. /л. 17/ пред директора на ТО на НОИ С. – град, който с Решение № 1040-21-292/12.03.2021 г. е отхвърлил жалбата като неоснователна и е потвърдил обжалваното разпореждане.

Решението е връчено на жалбоподателката на 19.09.2021 г., видно от приложеното на л. 16 от делото известие за доставяне.

По делото са приложени и приети като доказателства: копие от удостоверение за представяне на искането за изплащане на обезщетението за отглеждане на дете до навършване на двугодишна възраст /л.102/; оригинално удостоверение от ТД на НАП С.-град./л.104/; заверено копие от удостоверение за раждане на детето Й. Й. А. /л.106/; заверено копие от справка за трудовите договори на жалбоподателката /л.105/; заверено копие на Удостоверение УП-2, издадено от [фирма], ЕИК[ЕИК] /л. 112/;копия от допълнителни споразумения към трудовия ѝ договор с [фирма]/л. 114-115 – гръб/; заверено копие от заповедта за прекратяване на трудовото правоотношение с [фирма] /л.116/; препоръка за работа от работодателя [фирма] /л. 117 – гръб/; заверено копие от трудов договор, сключен от жалбоподателката с [фирма] /л. 118/; копие на заповед за прекратяване на трудовото правоотношение с [фирма] /л. 119-гръб/; удостоверение УП-2, издадено от [фирма]/л. 120/.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е допустима, но по същество е неоснователна.

Съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „е“ КСО разпорежданията за отказ за изплащане на парични обезщетения по глава четвърта, раздели I и II или помощи се обжалват пред ръководителя на съответното териториално поделение на НОИ. Съгласно чл. 117, ал. 3 КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им. С оглед цитираната разпоредба и предвид Заповед № 1712/17.08.2015 г. на управителя на НОИ /служебно известна на съда/ оспореното решение е издадено от компетентен орган. Спазена е изискуемата от закона форма, като са изложени в достатъчна степен мотивите, обусловили отхвърлянето на жалбата.

Предвид Заповед № 1015-21-79/03.02.2017 г. /л. 167/ на директора на ТП на НОИ С.-град, от компетентен орган е издадено и Разпореждане № О-21-999-00-[ЕГН]/29.03.2018 г., с което е отказано отпускането на паричното обезщетение. Същото е мотивирано, като са посочени конкретните фактически основания и правни норми, съобразно които е извършена преценката за правото на парично обезщетение по чл. 53 КСО.

Нормата на чл. 52а КСО предвижда, че осигурените лица за общо заболяване и майчинство имат право на парично обезщетение за отглеждане на дете до навършване на 2-годишната му възраст, ако имат 12 месеца осигурителен стаж като осигурени за този риск. Видно от цитираната разпоредба, за да възникне правото на парично

обезщетение за отглеждане на дете до 2-годишна възраст е необходимо да са изпълнени кумулативно две предпоставки: лицето да е било осигурено за този риск и да има 12 месеца осигурителен стаж като осигурено за този риск лице.

В случая не е спорно, че жалбоподателката има наличен осигурителен стаж повече от 12 месеца. Спорен между страните е въпросът дали към датата, считано от която се иска изплащане на паричното обезщетение за отглеждане на малко дете – 08.01.2017 г., жалбоподателката е била осигурено лице за общо заболяване и майчинство.

Съобразно §1, т. 3 от ДР на КСО "осигурено лице" е физическо лице, което извършва трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 и чл. 4а, ал. 1, и за което са внесени или дължими осигурителни вноски. Осигуряването на лицето, което е започнало трудова дейност съгласно чл. 10, продължава и през периодите по чл. 9, ал. 2, т. 1 - 3 и 5. Самоосигуряващите се лица се смятат за осигурени за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски по чл. 6, ал. 8, а лицата по чл. 4а се смятат за осигурени за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски.

В конкретния случай от приложените справки (л. 33-39) е видно, че жалбоподателката не се е осигурявала за общо заболяване и майчинство преди 01.01.2016 г. За периода от 06.12.2013г. до 30.10.2015г. са подавани данни за осигуряване с декларация обр. 1 с размер на осигурителната вноска за инвалидност поради общо заболяване, за старост и смърт, а считано от месец ноември 2015г., когато за Р. М. е настъпила временната неработоспособност поради бременност и раждане, за нея е започнало подаване на данни за осигуряване с размер на осигурителната вноска за всички осигурителни рискове без трудова злополука и професионална болест, без обаче да са внасяни осигурителни вноски – както за фонд „Общо заболяване и майчинство“, така и за фонд „Пенсии“. Следователно, до подаване на декларацията за промяна относно вида на осигуряването (на 06.01.2016г.) жалбоподателката не е била осигурявана за риск „Общо заболяване и майчинство“. Същевременно тя е била във временна неработоспособност, считано от 25.11.2015 г., която без прекъсване е продължила до 08.01.2018 г. В рамките на този период, през който жалбоподателката не е упражнявала трудова дейност, тъй като е била в неработоспособност, тя е подала декларацията за промяна на вида на осигуряването.

Съгласно чл. 1, ал. 2 от Наредбата за обществено осигуряване на самоосигуряващите се лица, българските граждани на работа в чужбина и морските лица при започване, прекъсване, възобновяване или прекратяване на всяка трудова дейност, самоосигуряващото се лице подава декларация по утвърден образец до компетентната териториална дирекция на НАП, подписана от самоосигуряващото се лице, в 7-дневен срок от настъпване на обстоятелството. Декларация за прекъсване на дейността не се подава за периодите по чл. 9, ал. 2, т. 5 от Кодекса за социално осигуряване. Съгласно ал. 3 видът на осигуряването се определя с декларация по образец, която се подава от самоосигуряващото се лице в компетентната териториална дирекция на НАП в 7-дневен срок от започването или от възобновяването на трудовата дейност. При прекъсване и възобновяване на съответната трудова дейност, както и при започване на друга трудова дейност през календарната година самоосигуряващото се лице не може да променя вида на осигуряването. Видът на осигуряването може да се променя за всяка календарна година, ако е подадена декларация по утвърден образец от изпълнителния директор на НАП от 1 до 31 януари на съответната календарна година (ал.4).

В случая жалбоподателката е подала в срока по чл.1, ал.4 от Наредбата декларация ОКД-5, с която е заявила промяна във вида осигуряване, считано от 01.01.2016 г. /л.32/. Исканото обезщетение се претендира от 08.01.2017 г., поради което към тази дата следва да се прецени дали са налице 12 месеца осигурителен стаж с осигуряване за общо заболяване и майчинство. Обосновано административният орган е приел, че освен подадена декларация с избор за съответния вид осигуряване, за да се счита осигурено лице за този риск, жалбоподателката следва да е извършвала трудова дейност, за която да подлежи на задължително осигуряване по чл.4 и чл.4а от КСО и за която да са внесени осигурителни вноски в съответния по-висок размер. Разпоредбата на чл. 10, ал. 1 КСО повелява, че осигуряването възниква от деня, в който лицата започват да упражняват трудова дейност по чл. 4 или чл. 4а, ал. 1 и за който са внесени или дължими осигурителни вноски и продължава до прекратяването ѝ. Тоест, за да се приеме, че е започнало осигуряването съобразно заявената промяна във вида осигуряване, следва жалбоподателката да е упражнявала трудова дейност и да са внесени дължимите осигурителни вноски по чл. 6 КСО. В конкретния случай такава трудова дейност жалбоподателката не е започнала и не е упражнявала, тъй като е била в непрекъсната неработоспособност. Представеното заявление вх. № 1019-21-10022/21.06.2019 г. /л. 67/, в което е декларирано, че към датата на подаването му са внесени всички текущо дължими суми за осигурителни вноски не променя този извод. Внасянето на дължимите осигурителни вноски е една от предпоставките, за да се счита самоосигуряващото се лице за осигурено за съответния риск. Упражняването на трудова дейност като осигурен за този риск е другата предпоставка, която в случая не е налице. Между страните не се спори, че в случая трудова дейност не е упражнявана поради неработоспособността на жалбоподателката. При това положение съдът споделя извода на административния орган, че подаденото заявление за промяна във вида на осигуряването не е породило правния си ефект в пълнота и то само по себе си то не е достатъчно да се приеме, че жалбоподателката е придобила качеството осигурено за този риск лице.

По тези съображения съдът намира, че оспореното Решение № 1040-21-292/12.03.2021 г. и потвърденото с него разпореждане са законосъобразни по всички критерии на чл.146 АПК и жалбата на Р. М. М. следва да бъде отхвърлена.

При този изход на спора претенцията на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение се явява основателна и следва да бъде уважена за сумата от 100 лева.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 51 състав

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Р. М. М. от [населено място] срещу Решение № 1040-21-292/12.03.2021 г. на Директора на ТП на НОИ С.-град, с което е потвърдено Разпореждане № О-21-999-00-[ЕГН] от 29.03.2018 г. на Ръководителя по изплащането на обезщетенията и помощите .

ОСЪЖДА Р. М. М. да заплати на Националния осигурителен институт сума в размер на 100 (сто) лева за юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от получаването му.

СЪДИЯ: